

Pijn bij kanker

Drs. M. van de Watering
arts, Hospice Bardo/consulent
palliatieve zorg

Mw. M. Schokker
ver. specialist oncologie/pijnbestrijding
Spaarne Ziekenhuis Hoofddorp

Casuiïstiek

- Patient met prostaatacarcinoom en botmetastasen. Is gisteren thuisgekomen uit het ziekenhuis met de volgende medicatie tegen de pijn.
- Fentanylpleister 75mcg om de drie dagen. Pcm 4 dd 1000mg; fraxiparine 0,3 ml; gabapentine 3 dd 300mg.

Casuïstiek

- U wordt vandaag gebeld door zijn vrouw en zij vertelt dat de eerste nacht thuis een ramp is geweest.
- De huisartsenpost is zelfs langsgeweest en heeft extra medicatie subcutaan toegediend. Nu ligt haar man eindelijk te slapen, maar ze wil niet nog zo'n nacht meemaken.
- Wat doet u?

- richtlijn “pijn bij kanker”
- pijnmeetinstrumenten
- psycho-educatie
- communicatie

Pijn-beoordelings-instrumenten

- de pijnanamnese
- pijnmeetinstrument (VAS, numeriek, descriptief)
- pijnscore formulier

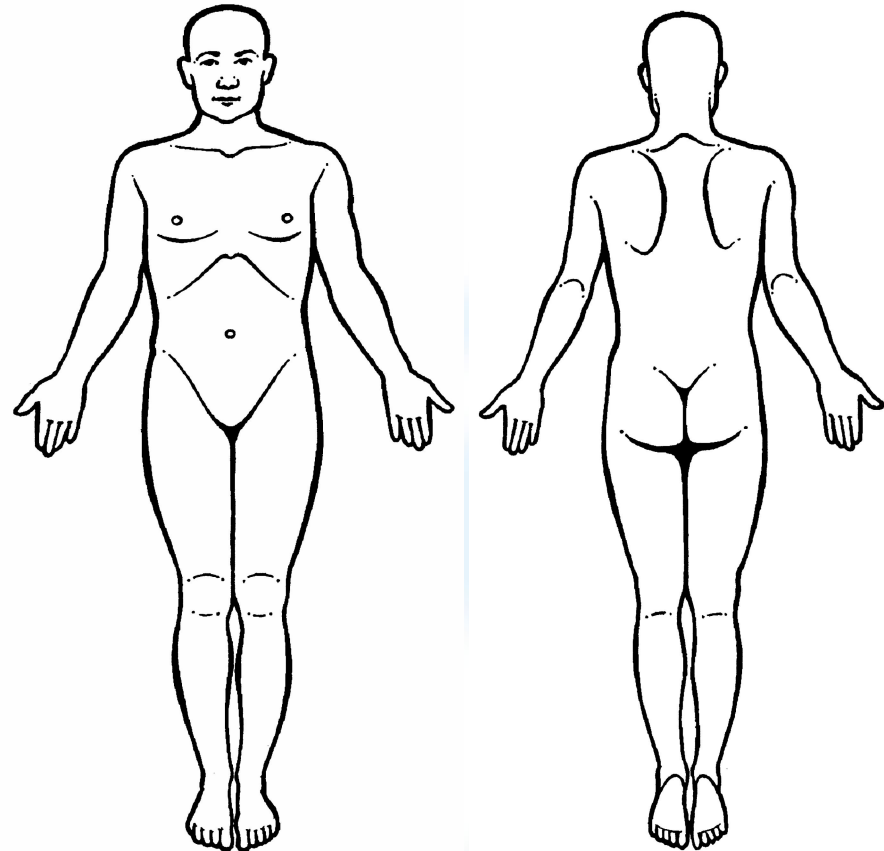
Landelijke pijnanamnese

Gebaseerd op de PES-structuur

- **Probleem** (locatie, duur, aard en intensiteit)
- **Etiologie** (oorzaak, beinvl. factoren)
- **Signs en Symptoms**
(activiteiten, medicijn-effect, bijwerkingen)

pijnanamnese

- Locatie
- Hoe lang aanwezig
- Omschrijving
- Draaglijk
- Verergende factoren
- Verlichtende factoren
- Invloed op adl
- Medicatie >> effect
- Bijwerkingen
- Pijncijfer VAS

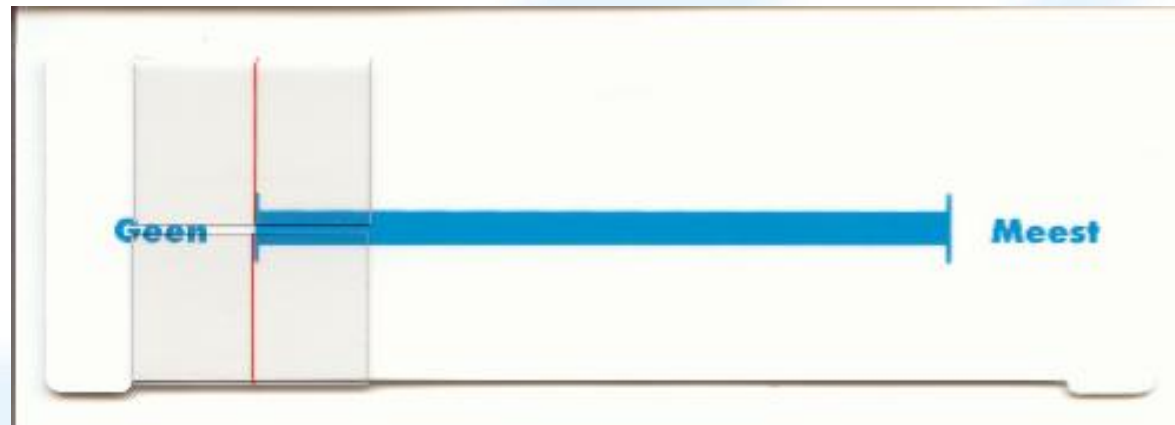

De pijnanamnese

- duidelijke vraagstelling
- open en gesloten vragen afwisselen
- gerichte vragen
- patiënten met kanker verwachten pijn. Houd dit in gedachten

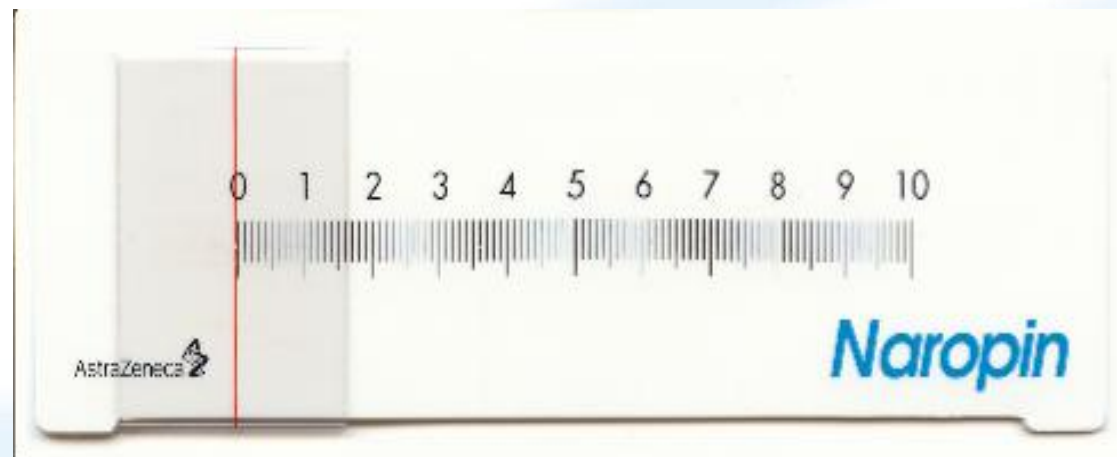
De pijnmeetinstrumenten

Visueel Analoge Schaal (VAS)

De pijnmeetinstrumenten

Numerieke beoordelingschaal (NRS)

De pijnmeetinstrumenten

Descriptieve beoordelingsschaal

<u>Geen pijn</u>	= 0
<u>Heel licht</u>	= 2
<u>lichte pijn</u>	= 4
<u>Nogal</u>	= 6
<u>Ernstige pijn</u>	= 8
<u>Heel ernstige pijn</u>	= 10

De pijnmeetinstrumenten

– Eenduidige vraagstelling;

- Hoeveel pijn heeft u op dit moment?
- Vastleggen op pijnscore formulier

Uw naam en voorletters: _____

Uw geboortedatum: _____

In te vullen door de patiënt. Vul vraag 1 en 2 alstublieft in door achter elk item een antwoord aan te kruisen.

Vraag 1: Heeft de pijn één of meer van de volgende kenmerken?

Brandend	☐ Ja	☐ Nee
Pijnlijk koude gevoel	☐ Ja	☐ Nee
Elektrische schokken	☐ Ja	☐ Nee

Vraag 2: Gaat de pijn gepaard met één of meer van de volgende symptomen in hetzelfde gebied?

Tintelingen	☐ Ja	☐ Nee
Prikken	☐ Ja	☐ Nee
Doof gevoel	☐ Ja	☐ Nee
Jeuk	☐ Ja	☐ Nee

In te vullen door de arts. Vul vraag 3 en 4 alstublieft in door achter elk item een antwoord aan te kruisen.

Vraag 3: Is de pijn gelokaliseerd in een gebied waar het lichamelijk onderzoek één of meer van de volgende kenmerken vertoont?

Hypo-esthesie bij aanraking	☐ Ja	☐ Nee
Hypo-esthesie bij prikken	☐ Ja	☐ Nee

Vraag 4: Wordt de pijn in het pijnlijke gebied veroorzaakt of verergerd door:

Wrijven	☐ Ja	☐ Nee
---------	-----------------------------	------------------------------

Ja = 1 punt

Nee = geen punten

Er is sprake van neuropathische pijn bij een score van ≥ 4

Patiëntscore:

Score ≥ 4 =
Neuropathische
pijn

Psycho-educatie

- voorlichting (kennisoverdracht)
- Instructie (voorschrift)
- Educatie (leerproces, gedrag)
- Begeleiding (emotioneel)

Onderwerpen psycho-educatie

- vragen van patient
- kennis en attitude (patient en naasten)
- omgaan pijn, pijnmedicatie
- vragen van de patient

Onderwerpen psycho-educatie

- pijndagboek
- behandeling
- wat kan de patient er zelf aan doen?
- aanvullende interventies

Communicatie

- Naar patient
 - verwachtingen/ mogelijkheden
 - gelijkwaardig
- Interdisciplinair
 - Goede overdracht

Multidimensioneel en multidisciplinair

- Met alle disciplines om één tafel zitten!!!